

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра інформатики та кінезіології

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня – доктор філософії

галузь знань – 24 „Сфера обслуговування”

спеціальність – 242 „Туризм”

Робоча навчальна програма з дисципліни „Академічна доброчесність та авторське право” для аспірантів спеціальності 242 „Туризм”

Розробники: д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф. Пітин М. П., канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. Свістельник І. Р.

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри інформатики та кінезіології

Протокол від „30” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри інформатики та кінезіології

_____ (Заневський І. П.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

©ЛДУФК імені Івана Боберського, 2023 рік

© Свістельник І. Р.,2023 рік

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	галузь знань 24 „Сфера обслуговування”		
	спеціальність 242 „Туризм”		
Кількість модулів – 1		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1	
		Семестр	
			2
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи - 60	Освітньо-науковий рівень: доктор філософії	6	6
		Практичні	
		24	4
		Семінарські	
		Самостійна робота	
		60	80
Вид контролю: залік			

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є отримання теоретичних знань та практичних навичок щодо принципів дотримання академічної доброчесності, інформаційної етики; запобігання академічному плагіату; правил цитування та покликання на інформаційні джерела; систему законодавства у сфері авторського права; загальні положення щодо патентного права.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:
знати:

- нормативно-правову базу з дотримання академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності; принципи академічної доброчесності, інформаційну етику та правила цитування та бібліографування інформаційних джерел;
- права та обов'язки власників авторських прав та інших учасників авторсько-правових відносин; права та обов'язки патентовласників;

вміти: застосовувати одержані знання у практичній діяльності; формувати культуру академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності; провадити наукові дослідження і наукову комунікацію відповідно до принципів академічної доброчесності; доброчесно оформляти результати наукових досліджень; застосовувати систему перевірки та текстові збіги для виявлення плагіату в академічних текстах; володіти практичними навичками роботи з базою даних патентів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі третього освітньо-наукового рівня повинні оволодіти такими загальними компетентностями:

ЗК 7. Здатність дотримуватися етичних принципів і норм у наукових дослідженнях, зокрема принципів академічної доброчесності.

ЗК 8. Уміння розробляти наукові проекти та управляти ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та реєструвати права інтелектуальної власності.

СК 5. Здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження у сфері туризму з дотриманням належної академічної доброчесності.

ПРН 10. Мати здатність до започаткування, планування та реалізації процесу наукового дослідження у сфері туризмознавства з дотриманням принципів академічної доброчесності; уміти реєструвати авторські права на результати наукових досліджень і розробок.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Принципи академічної доброчесності. Інформаційна етика. Правила цитування, бібліографування та покликання на інформаційні джерел. Авторське право. Патентне право.

Тема 1. Академічна доброчесність. Фундаментальні принципи академічної доброчесності. Плагіат. Міжнародна практика боротьби з плагіатом. Відкритий доступ до інформації.

Поняття академічної доброчесності. Фундаментальні принципи академічної доброчесності. Формалізація видів порушення академічної доброчесності: плагіат та його різновиди. Інструменти перевірки текстів на ознаки плагіату. Міжнародна практика боротьби з плагіатом. Відкритий доступ до інформації.

Тема 2. Правила цитування та покликання на інформаційне джерело

Класифікація джерел наукової інформації. Пошук інформації в інформаційно-пошукових системах. Інформаційна етика. Правила цитування і покликання на інформаційне джерело. Бібліографічний опис першоджерел. Міжнародні стилі оформлення списку джерел. Бібліографічні менеджери.

Тема 3. Система законодавства у сфері авторського права. Авторське право та суміжні права. Загальні положення про патентне право

Поняття авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Порушення авторського права та суміжних прав. Реєстрація авторського права. Міжнародна практика захисту авторських прав. Поняття патентного права.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	усього	Очна, заочна, вечірня форми у тому числі						
		л	с	пр	с.р.	л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6			
Тема 1. Академічна доброчесність. Фундаментальні принципи академічної доброчесності. Плагіат. Міжнародна практика	34	2	-	4	28	2	1	22

боротьби з плагіатом. Відкритий доступ до інформації. Наукометричні бази даних								
Тема 2. Правила цитування та покликання на інформаційне джерело. Бібліографічні менеджери	46	2	-	16	28	2	2	48
Тема 3. Система законодавства у сфері авторського права. Авторське право та суміжні права. Загальні положення про патентне право	10	2	-	4	4	2	1	10
Усього годин	90	6	-	24	60	6	4	80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1	Сутність та фундаментальні принципи академічної доброчесності. Інформаційна етика. Плагіат.	2	2
2	Відкритий доступ до інформації як засіб сприяння академічній доброчесності	6	
3	Інформаційний пошук. Бібліографічний опис першоджерел відповідно до міжнародних стилів цитувань	14	2
4	Авторське право. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Поняття патентного права. База даних патентів.	2	
Разом		24	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Аналіз законодавства з академічної доброчесності. Академічна доброчесність в Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених цими та іншими законами України правил, якими мають	4	8

	керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності. Документи, які регламентують дотримання академічної доброчесності у ЗВО. Кодекс академічної етики. Етичний кодекс ученого України (2009).		
2	Первинні та вторинні джерела інформації. Основні джерела освітньої інформації(підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, хрестоматія, практикум та ін.) Основні джерела наукової інформації (монографія, автореферат, дисертація, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання) Інформаційно-довідкові видання для освіти та науки (енциклопедичні, довідкові, бібліографічні, реферативні, оглядові, аналітичні матеріали тощо). Електронні ресурси освітньої та наукової інформації: наукометричні бази даних, репозитарії, соціальні мережі для науковців.	4	4
3	Інформаційний пошук. Методи інформаційного пошуку. Типи інформаційного пошуку: документальний (повнотекстовий), фактографічний та бібліографічний пошук. Адресний, уточнюючий і тематичний пошук. Простий і розширений інформаційний пошук. Індекссування інформації.	16	16
4	Концепція відкритого доступу до інформації. Будапештська ініціатива відкритого доступу (ВОАІ). Шляхи та засоби забезпечення відкритого доступу до інформації. Інституційні репозитарії. Національний репозитарій академічних текстів як концептуальна модель системної боротьби з академічним плагіатом в Україні. Моделі журналів відкритого доступу.	4	8
5	Правила цитування та оформлення покликань. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань, особливості їх використання залежно від сфери застосування і спеціальності. Бібліографічний опис джерел відповідно до міжнародного стилю, залежно від сфери застосування і спеціальностей. Оформлення списку використаних джерел відповідно до міжнародного стилю цитувань, рекомендованого спеціалізованою ученою радою університету. Бібліографічні менеджери.	28	36

6	Законодавство з авторського права. Суб'єкти авторського права: автори, співавтори, укладачі, перекладачі, автори похідних творів, спадкоємці та правонаступники авторів, роботодавці. Об'єкти авторського права. База даних патентів.	4	8
	Разом	60	80

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час виконання практичних завдань в письмовій формі.

Підсумковий контроль – залік.

Залікові вимоги

1. Зміст та складові поняття академічної доброчесності.
2. Основні види порушення академічної доброчесності.
3. Нормативно-правова база з дотримання академічної доброчесності в Україні.
4. Види порушень академічної доброчесності, що згадуються в Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту».
5. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
6. Особливості реалізації вимог академічної доброчесності в закладах вищої освіти. Кодекс академічної етики.
7. Роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності та системі вищої освіти.
8. Визначення плагіату. Навмисний і ненавмисний плагіат.
9. Основні різновиди академічного плагіату. Самоплагіат у науковій діяльності. Способи виявлення плагіату.
10. Академічна відповідальність учасників освітнього та наукового процесів у разі підтвердження наявності плагіату в їхніх творах. Допустимий відсоток плагіату в наукових роботах.
11. Інформаційно-пошукові системи, спільні риси та відмінності між ними.
12. Відкритий доступ до інформації.
13. Користь відкритого доступу до інформації для формування високого рівня академічної культури.
14. Класифікація джерел наукової інформації.
15. Типи інформаційного пошуку.
16. Зміст поняття „авторське право”, суб'єкти та об'єкти авторського права.
17. Охорона авторського права. Об'єкти, що не охороняються авторським правом.
18. Загальні положення про патентне право. Суб'єкти патентного права.
19. Основні правила цитування та покликання на використані джерела. Стандарти, що регламентують ці правила.

20. Основні правила складання списку використаних джерел до дисертації.

Рекомендована література

Основна:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2016. – 41 с.
3. База даних „Законодавство України”. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
4. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : аналітична записка Міністерства освіти і науки України від 20.05.2020 № 1/ 9 263. – Київ, 2020. – 8 с.
5. Захист авторських прав від плагіату : монографія / за заг. ред. О. І. Харитонові ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса : Юридична література, 2014. – 211 с.
6. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. – Київ, 2019. – 6 с.
7. Корисні матеріали щодо академічної доброчесності [Електронний ресурс]. – URL: <https://naqa.gov.ua/>
8. Коротка інструкція користувача EndNoteBasic. Пан Бібліотекар : Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. 2013. – URL: <http://bit.ly/2Fervjy>
9. Назаровець С. Коротко про Mendeley. – Київ, 2015. – URL: <http://bit.ly/2Hu4k5r>
10. Нормативні документи НАЗЯВО щодо академічної доброчесності [Електронний ресурс]. – URL: <https://naqa.gov.ua/>
11. Про академічну доброчесність : Закон України від 30.08.2022 №13(18) [Електронний ресурс]. – URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/>
12. [Про авторське право і суміжні права](#) : Закон України від 13.12.2022 № 2811-IX (редакція від 15.04.2023).
13. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
14. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 №1756 (редакція від 30.12.2020).
15. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства науки і освіти України від 12.01.2017 № 40.
16. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 №1700-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
17. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

18. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848- VIII (редакція 11 жовтня 2017). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
19. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. – Київ, 2019. – 24 с.
20. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року [Електронний документ]. – URL: <http://bit.ly/2ocIDPD>

Допоміжна:

1. Будапештська ініціатива відкритого доступу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/>
2. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В.Г. Гур'янова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій ; за заг. ред. Т. О. Маринич. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – 24 с.
3. Свістельник І. Електронні архіви інформації в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту / Свістельник І. // Фізична культура і спорт: досвід та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 квітня 2017 р.). – Чернівці, 2017. – С. 126–127.
4. Свістельник І. Спортивний контент видавництва Elsevier та бази даних Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17499/1/Svistelnik.pdf>
5. Свістельник І. Р. Пошук інформації в мережі інтернет : лекція / Свістельник І. Р. – Львів, 2019. – 6 с.